

۲۱۱۳۳۱۷
ق

فاطمه
سجده

www.ketab.ir

سرشناسه : گلی پور، مریم، ۱۳۴۶ - عنوان و نام پدیدآور : سبوی صداقت : نگاهی گذرا به شعرهای فاطمه زهرا علیها السلام و قبسی از اشعار فاطمه سربایان / مریم گلی پور.
 مشخصات نشر : قم: خادم الرضا (ع)، ۱۳۹۹.
 مشخصات ظاهری : ۹۰ ص. : ۲۱x۱۴ س.م.

شابک : ۹۸-۶۰۰-۲۰۶-۱۲۲-۵

وضعیت فهرست نویسی : فیا

یادداشت : کتابنامه: ص. ۸۹.

موضوع : فاطمه زهرا (س)، ۹۸ قبل از هجرت - ۱۱ ق. - شعر - مجموعه ها / Fatimah Zahra, The Saint - Poetry - Collections

فاطمه زهرا (س)، ۹۸ قبل از هجرت - ۱۱ ق. - شعر / Fatimah Zahra, The Saint - Poetry - شعر عربی - قرن ۱ ق. - Arabic poetry

۷th century / شعر فارسی - مجموعه ها - Collections - Persian poetry

رده بندی کنگره : PIR ۴۰۷۲

رده بندی دیویی : ۸۱۵۳۸۰۰/۱۴

شماره کتابشناسی ملی : ۵۷۵۱۵۳۴

سبوی صداقت

مؤلف: مریم گلی پور

ناشر: خادم الرضا

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

تیراژ: ۱۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۶-۱۲۲-۵

قیمت: ۱۶۰۰۰ تومان

جميع حقوق برای انتشارات خادم الرضا محفوظ است.

ارتباط با ما :

قم، خیابان صفویه بشما، پتهای کوچه ۲۸، پلاک ۲۸۳
 صندوق پستی : ۱۱۱۹ - ۳۷۱۹۵

تلفن : ۳۷۷۲۴۱۴۲ - ۳۷۷۲۶۱۶۵ - ۰۲۵
 ۰۹۱۲ ۲۵۱ ۳۶۸۹ - ۰۹۱۲ ۷۴۶ ۱۲۰۵

صفحه اینستاگرام : @khademolreza
 نمایش تصاویر، معرفی کتابها و مطالب مرتبط با انتشارات

فروشگاه مجازی انتشارات : Kh-reza.ir
 با امکان خرید محصولات و بهره مندی از تخفیف ویژه

کانال سروش : @khademolreza
 اطلاع رسانی آخرین اخبار و تازه های نشر

سامانه پیامکی : ۳۰۰۰۱۹۱۹۶۰
 عضویت در شبکه مخاطبین با ارسال عدد ۱۱۲

عزیزانی که از طریق سایت و یا سامانه پیام کوتاه به باشگاه مخاطبین انتشارات خادم الرضا می پیوندند به قید قرعه جوایزی اهدا میگردد.

اطالبت زهرا
علیقا فاطمه
سید اسرار

صدیقت بجو

نگاهی گذرا بر شعرهای فاطمه زهرا علیها السلام
وقبسی از اشعار فاطمه سرایان

مریم گلی پور

۲۸
۲۷
۲۶
۲۵
۲۴
۲۳
۲۲
۲۱
۲۰
۱۹
۱۸
۱۷
۱۶
۱۵
۱۴
۱۳
۱۲
۱۱
۱۰
۹
۸
۷
۶
۵
۴
۳
۲
۱

۲۸
۲۷
۲۶
۲۵
۲۴
۲۳
۲۲
۲۱
۲۰
۱۹
۱۸
۱۷
۱۶
۱۵
۱۴
۱۳
۱۲
۱۱
۱۰
۹
۸
۷
۶
۵
۴
۳
۲
۱

۲۸
۲۷
۲۶
۲۵
۲۴
۲۳
۲۲
۲۱
۲۰
۱۹
۱۸
۱۷
۱۶
۱۵
۱۴
۱۳
۱۲
۱۱
۱۰
۹
۸
۷
۶
۵
۴
۳
۲
۱

۲۸
۲۷
۲۶
۲۵
۲۴
۲۳
۲۲
۲۱
۲۰
۱۹
۱۸
۱۷
۱۶
۱۵
۱۴
۱۳
۱۲
۱۱
۱۰
۹
۸
۷
۶
۵
۴
۳
۲
۱

.....
فهرست مطالب
.....

.... فهرست مطالب

آغازین خوشه ۱۳

فصل اول: گزینش گونه ای از اشعار فاطمی

۱. بازی کودکانه ۱۹

۲. مدح علی علیه السلام ۲۰

۳. مبارزه سیاسی ۲۰

۴. در هجر بابا ۲۲

۵. احسان و ایثار ۲۷

تحلیلی پندآموز بر یکی از اشعار فاطمی علیه السلام ۲۸

الف) اشبه اباک یا حسن ۲۹

ب) و اخلع عن الحق الرسن ۳۰

ج) و اعبد الها ذا المنن ۳۱

د) و لا توال ذا الاحن ۳۱

فصل دوم: گذری تاریخی بر سیمای فاطمه علیه السلام در برخی از اشعار فارسی

فصل سوم: گزیده ای از اشعار کوتاه درباره فاطمه زهرا علیها السلام

نمونه هایی از اشعار فاطمی علیها السلام	۴۵
۱. تک بیتی	۴۵
۲. دوبیتی	۴۶
اختر رسالت	۴۶
ارغوان ولایت	۴۷
اعتبار محشر	۴۷
امّ الحسنین	۴۷
آثار درد	۴۷
آفتاب سرمد	۴۸
باب هل اتی	۴۸
برتر از حوریان	۴۸
برتر از ملائک	۴۸
برج ولایت	۴۸
بزم عرشی	۴۹
بصیرت فاطمه علیها السلام	۴۹
بوسه دستاس	۴۹
بهار علی علیه السلام	۵۰
بهبانه	۵۰
بهشت پیامبر	۵۰
بیت الاحزان	۵۰
پرستاری	۵۰
پرواز فرشته	۵۱
پیر غلام	۵۱

۵۱.....	تاج سرها
۵۱.....	تربیت پنهان
۵۲.....	تسبیحات فاطمه علیها السلام
۵۲.....	تمام هستی
۵۲.....	ثلث سادات
۵۲.....	خورشید زمینی
۵۲.....	خیر کثیر
۵۳.....	درّ و گوهر
۵۳.....	دریای عقول
۵۳.....	دعای فاطمه علیها السلام
۵۳.....	رکن علی علیه السلام
۵۴.....	روح نماز
۵۴.....	شافع محشر
۵۴.....	شفاعت
۵۴.....	شفیع شفیعان
۵۵.....	شفیعه محشر
۵۵.....	شکوه آسمانی
۵۵.....	طینت زهرا علیها السلام
۵۵.....	عصمت کبری
۵۶.....	عطای کوثر
۵۶.....	عطر گل محمدی
۵۶.....	غنچه و گل
۵۶.....	فخر امّ المؤمنین
۵۷.....	فخر انبیاء

۵۷	فدک
۵۷	قدر پنهان
۵۷	گل باغ محمد
۵۸	گنجینه اسرار
۵۸	گوهر دریا
۵۸	مادر شیعیان
۵۸	مادر هم سوخت
۵۹	ماه گرفت
۵۹	مایه نجات
۵۹	مایه آمرزش
۵۹	محب زهرا
۶۰	محبوب پدر
۶۰	محور اهل بیت علیهم السلام
۶۰	مشکل گشا
۶۰	مصدق علم
۶۱	مظهر خدا
۶۱	معنی کوثر
۶۱	ملیکه محشر
۶۱	منشأ خیر
۶۲	مهر فاطمه
۶۲	مهمان علی
۶۲	مهمین بانو
۶۲	میلاد بتول
۶۲	مینوی محمد

۶۳	نازکش پدر
۶۳	نام خوش
۶۳	نور خدا
۶۳	همتای علی
۶۴	همسر مولا
۶۴	هم سنگ علی علیه السلام
۶۴	یا علی!
۶۴	یازده گوهر
۶۴	یکتا گهر
۶۵	ایام فاطمیه
۶۵	۳. سه بی‌تی
۶۵	اشک بصر
۶۶	اسوه حیا
۶۶	اسوه کامل بتول
۶۶	اقتدار فاطمی
۶۷	آینه خدانما
۶۷	جلوه توحید
۶۷	جنین سخن‌گو
۶۸	خداشناسی زهرا علیها السلام
۶۸	شاخه طوبی
۶۸	شفاعت خلق در عالم
۶۸	فضل زهرا علیها السلام
۶۹	فیض سرمدی

۴. چهاربیتی ۶۹
- اسوه کامل ۶۹
- اصالت زهرا علیها السلام ۷۰
- آتش دل علی علیه السلام ۷۰
- آل کسا ۷۰
- آه زهرا علیها السلام ۷۱
- بند بر گردن آسمان ۷۱
- جدایی ۷۱
- خلال مشکل ها ۷۲
- دار و ندار علی علیه السلام ۷۲
- سوز سینه ۷۲
- عطر بهشت ۷۳
- علت خلقت ۷۳
۵. پنج بیتی ۷۴
- انوار پاک ۷۴
- ای همسر مرو ۷۴
- آب و نان ۷۵
- آتش بیگانه ۷۵
- بازوبند ۷۶
- برات جنت ۷۶
- بضعه رسول ۷۷
- بی مانند ۷۷
- توسیب سرخ بهشتی ۷۸
- چیزی مثل مادر ۷۸

۷۹.....	حالت مادر
۷۹.....	خانه دار علی
۸۰.....	خانه خاموش
۸۰.....	کتاب فضل
۸۱.....	گواهی
۸۱.....	لاله پرپر
۸۲.....	ناموس اکبر
۸۲.....	نشان
۸۳.....	نور پاک فاطمه علیها السلام
۸۳.....	هیچ کس با علی علیه السلام صمیمی نیست
۸۳.....	اشک فضّه
۸۴.....	خانه ساده
۸۵.....	دانه دانه
۸۶.....	مهدی جان
۸۶.....	در خور احسان فاطمه
۸۷.....	واپسین شعرو سخن
۸۸.....	کابوس یک رویا
۸۹.....	و منای آخر:
۹۱.....	منابع و مآخذ

آغازین خوشه

قبل از هر چیز باید دانست که تعهدمداری در شعر، به «حق مدار» بودن اشعار نظر دارد و به «انسان پروری» می پردازد؛ زیرا همه شیوه ها و راهکارهای منتهی به پروردن انسان های صالح، بالنده، آزاده، عزتمند و وارسته را به تجربه می گذارد و «سعادت» و «رستگاری» آدمیان را تعقیب می نماید.

تعهد در شعر، «زندگی ساز» است و با متن رخدادها و فراز و فرودها و مواجهات و تعاملات و رفتار و سلوک آدمیان پیوند برقرار می کند و براساس اصول خلقت و مبانی فطرت و قوانین منطبق با همه نیازهای اصیل جسمی و روحی و مادی و معنوی انسان - که همه آنها از «وحی الهی» سرچشمه می گیرند و در دین مبین و رهایی بخش اسلام جمع آمده اند - در میادین و صحنه ها و عرصه های حیات اجتماعی وارد می شود و با مردم جامعه ارتباط نزدیک و ملموس برقرار می نماید.

تعهد در شعر، «ارزش گرایی» را ترویج می کند و با ضد ارزش ها به تعارض می پردازد و پاسدار ایمان و شرف و عزت و آزادی و پاکی و عفاف می باشد.

و اشعار فاطمی که جلوه های بارز تعهد، مسئولیت، ارزش گرایی، حق مداری، انسان پروری و زندگی سازی را به نمایش می گذارند، در موضوعات مختلفی

سروده شده‌اند. یکی از این موضوعات، معرفی منزلت و شخصیت والای پیامبر گرامی اسلام ﷺ می‌باشد. اشعار فاطمی در کتابهای مختلف مضبوط است مانند: بلاغات النساء، مسند احمد بن حنبل، صحیح بخاری، الامالی مفید، مناقب ابن شهر آشوب، بحار الانوار، الاحتجاج، کشف الغمه و سایر کتابها آمده است.

شعر تعبیری است لطیف از یک اندیشه یا احساس در عباراتی موزون که مقصود را به نیکوترین وجه به روح شنونده القاء می‌کند و از قدیمی‌ترین آفریده‌های روح بشری است و اولین شعر از زبان اولین انسان سروده شد.^۱ می‌گویند: «سبب آن بود که هابیل مظلوم را قابیل مشنوم بکشت و آدم را داغ غربت و ندامت تازه شد. در مذمت دنیا و در مرثیه فرزند شعر گفت.»^۲

انسان شعر را برای آن گفت تا خود در سخن خویش پنهان گردد و احساس یا اندیشه خویش را به همه جا ببرد. و الحق و الانصاف، شعر این رسالت را به نحو احسن انجام داده و تأثیر خوبی در شنونده گذاشته است.

مرحوم محقق حلی که از مراجع تقلید و از فقهاء بزرگ اسلامی است، درباره شعر عرب و تأثیر آن می‌گوید:

«شعر از بهترین نشانه‌های ادب و از زیباترین افتخارهای عرب است. با شعر بزرگواری‌ها درخواست می‌شود و طبیعت‌های خود رأی نرم می‌گردد. اندیشه‌ها را تیز می‌کند و کینه‌ها را از بین می‌برد و تباهی اندیشه‌ها را اصلاح می‌کند و همت‌های را کد را به ثمر می‌نشانند.»^۳

۱. سفینه البحار و مدینه الحکم والآثار، شیخ عباس قمی، ج ۴، ص ۴۴۷.

۲. تذکره الشعراء، سمرقندی، ص ۲۴.

۳. سفینه البحار و مدینه الحکم والآثار، شیخ عباس قمی، ج ۴، ص ۴۵۳.

و چه خوب حضرت رسول گرامی اسلام ﷺ فرمود:

«إِنَّ مِنَ الشَّعْرِ لِحِكْمًا وَإِنَّ مِنَ الْبَيَانِ لَسِحْرًا؛

همانا پاره‌ای از اشعار حکیمانه و پاره‌ای از بیان‌ها، سحرآمیز است.»^۱

با بررسی زندگانی معصومین علیهم‌السلام، اشعاری نغزو بسیار زیبا می‌یابیم که ائمه اطهار علیهم‌السلام آنها را برای هدف‌های مختلفی سروده و با آن، اندیشه یا احساسات خود را به دیگران انتقال داده و تأثیر لازم را در افکار مختلف بر جا گذاشته‌اند. یک دسته از این اشعار مربوط به ریحانه النبی علیها‌السلام است که بررسی مفصل آن خود مقال جداگانه‌ای را می‌طلبد. ما در این نوشتار با نگاهی گذرا برخی از سروده‌های بانوی بانوان را از نظر می‌گذرانیم و آنگاه سراغ فاطمه سریان رفته و با مروری تاریخ گونه، برخی از اشعار شاعران فاطمی را با به‌گزینی در ادبیات یک تا چهار بیتی و تحدید آن به پنج بیتی‌ها زینت بخش این نوشتار می‌سازیم و بررسی اشعار را به طور مفصل به فاطمی جویان دیگر و امی سپاریم تا نامشان در طومار کتیبه نویسان فاطمی به نگاره درآید.

بسیار بجاست تا به دلیل ترویج فرهنگ و سبک فاطمی، برای ناشر محترم جناب‌های حیدرزاده و همکاران گرامی اجرای و افراز خدای مَنان و عنایتی ویژه از بقیه بی بدیل فاطمی و شفاعتی سعادت آفرین از ما در شیعیان مسئلت نمایم.

وَأُحِبُّ فَاطِمَةَ وَأَبْنَاهَا وَبَعْلَهَا وَبَنِيهَا

۱. وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه، محمد بن حسن حر عاملی، ج ۷،